

[Jensen-Stevns.]

har været opmærksom paa. Der er navnlig dette, at Opstillingskredsene i de forskellige Amter i mange Tilfælde er af en saa højst ulige Størrelse, at det paa mange Maader volder Fortræd i det politiske Arbejde. Selv om Valgordningen er lagt saadan til Rette, at vi i Virkeligheden har Valg i Amtskredse, er Vælgernes Bevidsthed nemlig stadig behersket af den gamle Mentalitet, af Enmandsvalgkredsens Mentalitet, og som Følge deraf stemmer Vælgere næsten altid paa den Mand, de selv har været med til at opstille, og i hvem de ser deres særlige Talsmand: Men dette betyder saa igen, at de talstøre Opstillingskredse faar en i Virkeligheden ganske beklagelig Overvægt, og at det bliver vanskeligt at faa Kandidater til de smaa Kredse, hvor Udsigterne til Valg er saa ringe.

Nu kan man paa forskellige Maader forsøge at afbøde dette. Man kan nummerere Kandidaterne paa Amtslisten, men det er en Fremgangsmaade, som ikke er saa velset mellem Vælgere; de er tilbøjelige til at betragte det som Udslag af et vist Overformynderi fra Ledernes Side. Man kan ogsaa gaa den Vej, som man inden for mit Parti i visse Tilfælde er gaaet: at opstille samtlige Kandidater i samtlige Valgkredse inden for Amtet; dette giver imidlertid Anledning til en Rivalisering mellem de forskellige Kandidater, en Rivalisering, som ingenlunde er af det gode. De Kandidater, der er opstillet som Repræsentanter for det samme Parti, skulde jo først og fremmest samarbejde og ikke rivalisere. Inden for Socialdemokratiet har man en særlig Ordning. Saa vidt jeg har forstaaet, gaar den ud paa, at den Valgkreds, som ved et Valg har kunnet rejse den højeste Stemme procent til Partiets Gunst, har Krav paa at blive sat i Spidsen paa den nummererede Valgliste ved de næste Valg. Men ingen af disse Udveje er god, og der er heller ikke nogen af dem, som virkelig tilfredsstiller Befolkningen.

Jeg forstod ogsaa paa den højtærede Indenrigsminister, at han indsaa, at den nuværende Valgkredsordning ingenlunde er tilfredsstillende. Den højtærede Minister nævnte, at han i Folketinget havde gjort Forsøg paa at opnaa visse mindre Foran-

dringer deri, men at han havde mødt Modvilje derimod fra alle Sider. Muligvis har Fejlen dog været den, at den højtærede Minister ikke er gaaet grundigt nok til Værks. Foruden at stille Forslag om Forandringer i selve Hovedstadsomraadet har den højtærede Minister, saa vidt jeg mindes, kun stillet Forslag om Forandringer i Københavns Amt og i Aalborg og Vejle Amter. Det er derfor forstaaeligt, at de, som repræsenterer disse Amter, har ment, at naar der endelig skulde gøres Forandringer paa et saa grundlæggende Felt, burde det være en hele Landet omfattende Revision, der fandt Sted. Men en saadan har den højtærede Indenrigsminister altsaa ikke villet forsøge at iværksætte. Jeg fremhæver imidlertid, at Valgordningen til Folketinget paa dette Omraade lider af en meget væsentlig Mangel.

Dernæst vil jeg nævne, at Anvendelsen af det nuværende Valgsystem med Forholdstalsvalgmaaden for vort Vedkommende er en Anstødssten. Den Valgmaade, som vi nu har, blev jo indført ved Valgloven af 1920. Partiet Venstre stemte dengang ikke derfor, og det har vi heller ikke gjort siden. Vi benægter naturligvis ikke, at denne Valgmaade medfører, hvad man kan kalde for den matematiske Retfærdighed ved Mandaternes Fordeling, men det forekommer os, at det er en Valgmaade, som virker politisk uheldigt, idet den virker splittende paa Befolkningen, i Stedet for at en Valgordning skulde virke samlende. Valg i Enmandskredse virker, som vi alle ved, samlende paa Vælgere, men gennem Forholdstalsvalgmaaden er der i Løbet af de 18—19 Aar, hvori den har været gældende, opnaaet det, at der i dette Øjeblik i Folketinget findes hele 10 Partier repræsenteret, og hvis denne Udvikling skal fortsættes, vil det efterhaanden kunne blive ganske svært at opretholde en nogenlunde stabil Regering. Jeg maa tænke paa den Opløsning, som forefandt i den tyske Rigsdag i Perioden op til 1933, og som i saa høj Grad bidrog til at bane Vejen for det nuværende Styre dernede. Jeg fulgte gennem Radioen med i Valgbevægelsen paa den Tid i Tyskland, og jeg mindes, at det var et forbavsende Antal Partiordførere, som efter Tur og Orden optraadte for at tale deres Sag over for Befolkningen.